

Platform Behoud De Trekvogel
T.a.v. de heer M. Hegener
p/a Zijdeweg 57c
2245 BZ WASSENAAR

Stadhuisplein
Postbus
1300 AE Almere
Tel 14 036
almere.nl/contactformulier

Besluit afwijzing aanvraag aanwijzing Oostvaardersdiep 16 tot monument

Geachte heer Hegener,

Op 21 april 2023 heeft u namens Platform Behoud De Trekvogel (hierna: het platform) een aanvraag ingediend tot aanwijzing van het object Oostvaardersdiep 16 in Almere (hierna: De Trekvogel) tot gemeentelijk monument.

Zoals we ook in ons voornemen hebben opgemerkt is het platform geen zelfstandig rechtspersoon. Echter, omdat uit de statutaire doelstelling van enkele ondergetekenden van de aanvraag, zoals het Cuypersgenootschap en Heemschut, blijkt dat deze voldoende verband houden met het beschermen van cultureel erfgoed in Almere, is voldaan aan de eis dat de aanvraag is ingediend door een belanghebbende. Om die reden is de aanvraag ontvankelijk.

Datum
9 mei 2023

Uw brief van/kenmerk

In uw aanvraag heeft u er ons op gewezen dat bij de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) een onderzoek liep om van De Trekvogel een rijksmonument te maken en dat als deze procedure niet mocht leiden tot een voorlopige aanwijzing, wij verder konden gaan met behandeling van onderhavige aanvraag. Wij hebben op 24 april 2023 vernomen dat het Rijk geen aanleiding heeft gezien om een procedure te starten voor het aanwijzen van De Trekvogel als rijksmonument.

Ons kenmerk
Zaaknr. 16076491

Bijlage(n)

Op 3 mei 2023 hebben wij u op de hoogte gesteld van ons voornemen om de aanvraag af te wijzen en u in de gelegenheid gesteld om een zienswijze in te dienen. Op dezelfde dag heeft u namens het platform een zienswijze ingediend, waarbij u ons verzoekt de aanvraag “alsnog in behandeling te nemen”.

Wij stellen vast dat op 4 mei 2023 de sloop van het gebouw De Trekvogel is gestart, en dat het gebouw inmiddels grotendeels is gesloopt. Om die reden heeft het platform eigenlijk geen belang meer bij een inhoudelijke beoordeling, echter omdat de aanvraag vóór de sloop is ingediend, hechten wij er waarde aan dit besluit toch te nemen op inhoudelijke gronden.

Zoals verder ook in ons voornemen is opgemerkt, heeft Erfgoedvereniging Heemschut Flevoland eerder een soortgelijke aanvraag ingediend. Omdat de onderhavige aanvraag echter nu ook is ingediend door andere partijen, menen wij reeds om die reden dat er geen sprake is van een herhaalde aanvraag in de zin van artikel 4:6 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb).

Naar aanleiding van de aanvraag van Erfgoedvereniging Heemschut Flevoland hebben wij destijds advies gevraagd aan de commissie Welstand & Erfgoed en bij ons besluit van 2 maart 2022 het advies van deze commissie overgenomen om De Trekvogel niet aan te wijzen als gemeentelijk monument. Dit omdat de hoge cultuurhistorische waarde van De Trekvogel niet zozeer in het object zit, maar wel in de betekenis van het gebouw en de plek voor de geschiedenis van Almere en Zuidelijk Flevoland.

Gemeente Almere

Daarnaast was de vervallen staat waarin het gebouw verkeert en de zeer bescheiden architectonische vormgeving reden om het gebouw als niet monumentwaardig aan te merken. Ook zou het toekennen van een monumentenstatus de ontwikkeling van een nieuw bezoekerscentrum tegenwerken en minder kansen bieden om de betekenis van dit gebouw en de plek ervan goed vorm te geven en te presenteren aan een groter publiek. Bovendien, zou de toekenning van een gemeentelijke monumentenstatus voor de eigenaar de ontwikkeling van het object en deze plek als bezoekerscentrum onmogelijk maken qua kosten en qua functionaliteit. Het werkt de belangen van de eigenaar, maar ook de belangen van andere partijen die zich inzetten voor het bieden van kwaliteit van ontvangst van bezoekers tegen.

Overigens is tegen dit besluit van 2 maart 2022 geen bezwaar gemaakt.

In de huidige aanvraag zijn door u geen relevante nieuwe feiten of omstandigheden genoemd. Immers, in de aanvraag wordt weliswaar gesteld dat het besluit van 2022 niet goed is gevallen bij andere partijen dan Het Flevo-Landschap, maar die stelling ziet op meningen en niet op nieuwe feiten of gewijzigde omstandigheden.

In uw zienswijze stelt u dat Het Flevo-Landschap het nieuwe bezoekerscentrum wil bouwen op de plek van De Trekvogel, maar dat er allerlei alternatieve locaties zijn voor het bezoekerscentrum. Bijna het gehele gebied rondom de haven bij De Blocq van Kuffeler is echter eigendom van Waterschap Zuiderzeeland. Begin 2021 heeft het Waterschap besloten om geen gronden vrij te geven voor medegebruik door derden.

Verder stelt u in uw zienswijze dat een aanvraag om van een gebouw een monument te maken over het gebouw zou moeten gaan, en niet over de eigenaar, het platform heel goed begrijpt dat het belang van de eigenaar zwaar laat wegen en dat dit belang het beste wordt gediend met de combinatie toekenning van de monumentenstatus plus het aanbieden van een alternatieve bouwlocatie voor de ambities van de eigenaar. Daarbij merkt u op dat u ons er aan wil herinneren dat Stadsherstel Amsterdam heel graag wil inspringen door De Trekvogel over te nemen. Deze combinatie maakt naar de mening van het platform de weg vrij naar nieuwbouw voor de eigenaar én naar verkoop van dit pand (en daarmee behoud ervan). Hierover merken wij op dat wij een integrale afweging hebben gemaakt tussen het erfgoedbelang, de doelen zoals opgenomen in het Uitvoeringsprogramma 2e fase project Almeersepoort Nationaal Park Nieuw Land, en daarnaast ook de belangen van de eigenaar. Bovendien kunnen wij geen geschikte bouwlocatie aanbieden, omdat wij geen eigenaar van de grond zijn.

Ook brengt u in uw zienswijze naar voren dat in het besluit van 2 maart 2022 is opgenomen dat in een nieuw bezoekerscentrum het verhaal van De Trekvogel en de plek verteld zouden gaan worden en dat beter ging als het gebouw eerst gesloopt werd. En dat het platform dat een absurde redenering vindt. Daarbij verwijst u naar de in de aanvraag van het platform opgenomen passage uit de waardestelling van S. Douwma uit 2015. In reactie hierop wijzen wij u er nogmaals op dat geen bewaar is gemaakt tegen dit besluit. Voor de duidelijkheid merken wij daarnaast op dat de waardestelling van Douwma (2016) weliswaar in onze opdracht is vervaardigd, maar dat deze naar onze huidige kwaliteitsmaatstaven niet meer voldeed, met name door het ontbreken van bouwhistorische gegevens. Daarom is deze in 2021 vervangen door die van I. van Lent. De waardestelling van Van Lent is opgesteld naar aanleiding van de eerdere aanvraag van Erfgoedvereniging Heemschut Flevoland (juni 2021) en is dan ook nu het uitgangspunt voor onze besluitvorming. U stelt dat als de cultuurhistorische waarde van De Trekvogel in 2022 hoog scoorde dat dat nu ook zo zou moeten zijn. En dat toch extra reden zou moeten zijn om er een gemeentelijk monument van te maken.

Wij zijn het met u eens dat de cultuurhistorische waarde van De Trekvogel onverminderd hoog is. De zal niet veranderen als identiteitswaarde en belevingswaarde expliciet benoemd zouden worden, daar deze al impliciet in de waardering van Van Lent waren meegenomen:

“De Trekvogel vertegenwoordigt een hoge cultuurhistorische waarde. Het gebouw heeft herinneringswaarde als het oudste gebouw van Almere en het enige zichtbare relict uit de tijd dat het Oostvaardersdiep nog een werkeiland was. [...] De cultuurhistorische waarde is voor een deel immaterieel. Achter deze eenvoudige barak gaat een wereld van verhalen schuil van nationaal, regionaal en lokaal belang. Verhalen die gaan over de drooglegging van Zuidelijk Flevoland en het uitblijven van de Markerwaard, het Oostvaardersdiep als verbindingroute in de jaren zeventig en een unieke enclave waar bewoners de handen in elkaar sloegen om gezamenlijk hun eigen woonwijk te ontwikkelen – helemaal in de pioniersgeest van Almere. Ten slotte is het gebouw al 34 jaar van cultuurhistorische betekenis als natuurinformatiecentrum. De cultuurhistorische waarde van de Trekvogel zit in deze verhalen, de beleefbaarheid van het gebouw als utilitaire barak, maar ook in de inboedel uit de tijd van de RIJP, zoals de kasten, bureaus, tafels en stoelen van Gispen die in de jaren zestig centraal door het Rijk werden aangekocht.” (Onderstreping toegevoegd.)

Om die reden hebben wij geen aanleiding gezien om naar aanleiding van de huidige aanvraag een nieuwe waardestelling op te (laten) stellen. Dat de cultuurhistorische waarde hoog scoort, maakt niet dat onze conclusie verandert dat die waarde niet zozeer in het object zit, als wel in de plek. Het verhaal van de plek moet naar onze mening dan ook bijzondere aandacht krijgen in het nieuwe bezoekerscentrum.

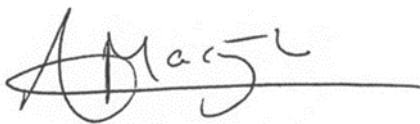
Voorts stelt u dat het nieuwe beleid minstens vraagt om een zorgvuldig participatietraject en dat noch de gemeente, noch de eigenaar ooit zo’n traject geïnitieerd zou hebben. Echter, wij merken hierover op dat in 2018–2019 een verkenning–visie Trekvogel en omgeving is uitgevoerd door de gemeente en Het Flevo–Landschap. Met alle stakeholders, inclusief omwonenden, werd toen over de toekomstplannen gesproken in het kader van Almeerse Poort Nationaal Park Nieuw Land. Een nieuw participatietraject zou niet uitmonden in een wijziging van eerder beschreven waarde.

Overigens, heeft Het Flevo–Landschap naar aanleiding van het besluit uit 2022 op ons aangeven contact gezocht met Erfgoedvereniging Heemschut Flevoland om te spreken over de plannen. Erfgoedvereniging Heemschut Flevoland heeft er toen van af gezien om over de toekomst van De Trekvogel in gesprek te gaan.

Gelet op bovenstaande overwegingen komt De Trekvogel kennelijk niet voor aanwijzing als monument in aanmerking. Om die reden zien wij, gelet op bovengenoemd artikel 3, derde lid, aanhef en onder b, van de Monumentenverordening Almere 2016, geen aanleiding om een nieuw advies te vragen aan de Commissie Welstand & Erfgoed.

Hoogachtend,

burgemeester en wethouders van Almere,

de secretaris,
A. van Mazijk

de burgemeester,
H.W.J.M. van der Loo

Bent u het niet eens met dit besluit?

Neem dan zo snel mogelijk contact met ons op via telefoonnummer 14 036

Daardoor kunt u soms voorkomen dat u een bezwaarbrieft gaat schrijven. Wij nemen het besluit met u door. Komen wij er samen niet uit, dan kunt u alsnog bezwaar maken.

Toch bezwaar maken?

Dit kan binnen zes weken na de verzenddatum van dit besluit.

- ➔ **Digitaal:** Invullen e-formulier op almere.nl/bezwaar (DigiD/e-Herkenning vereist)
- ➔ **Per post:** U kunt uw brief versturen naar: Gemeente Almere, t.a.v. Juridische zaken bezwaar en beroep, Postbus 200, 1300 AE, Almere. Vermeld hierbij altijd uw naam, adres, telefoonnummer, de datum van uw brief, de reden van uw bezwaar, het kenmerk van dit besluit (of een kopie van het besluit) en uw handtekening.

Werking van dit besluit uitstellen?

Het besluit geldt ook tijdens de bezwaarprocedure. Daarom kunt u bij spoed, tijdens de bezwaarprocedure, om een voorlopige voorziening (tijdelijke maatregel) vragen bij de voorzieningenrechter van de Rechtbank Midden-Nederland, sector Bestuursrecht, Postbus 16005, 3500 DA, Utrecht, onder vermelding van Voorlopige voorzieningen.

Liever digitaal? Dat kan via het e-formulier 'Verzoek aan rechtbank om voorlopige voorziening bij bezwaarprocedure' op rechtspraak.nl.

LET OP! Aan een verzoek om een voorlopige voorziening zijn kosten verbonden.

